

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ-ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ»

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Σκοπός και Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την επιστημονική μέθοδο και η προαγωγή της έρευνας στις ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις. Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής εργασίας, οι φοιτητές αναμένεται να έχουν ασκήσει τις δεξιότητές τους όσον αφορά την κατανόηση των βασικών αρχών της μεθοδολογίας της έρευνας και της πρακτικής εφαρμογής της στις ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις, αλλά και τον σχεδιασμό, την διενέργεια, την συγγραφή και τη δημόσια παρουσίαση μίας επιστημονικής εργασίας.

2. Περιεχόμενο

Το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας μπορεί να έχει ερευνητικό χαρακτήρα ή να αποτελεί εργασία ανασκόπησης. Οι διπλωματικές εργασίες ανασκόπησης αφορούν στην βιβλιογραφική μελέτη ενός θέματος με τη μορφή της συστηματικής ανασκόπησης, ενώ οι ερευνητικές διπλωματικές εργασίες περιλαμβάνουν τη διεξαγωγή έρευνας με τη μορφή κλινικής ή εργαστηριακής έρευνας. Η διπλωματική εργασία πρέπει να είναι ατομική και να έχει πρωτότυπο περιεχόμενο. Η γλώσσα συγγραφής της μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος. Στον Οδηγό Συγγραφής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας προβλέπονται οδηγίες σχετικά με τεχνικά χαρακτηριστικά της διπλωματικής εργασίας (ελάχιστος/μέγιστος αριθμός σελίδων, γραμματοσειρά, στοίχιση κτλ.).

3. Προϋποθέσεις

Η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι υποχρεωτική και ισοδυναμεί συνολικά με τριάντα (30) ECTS. Πραγματοποιείται κατά το τρίτο (3^ο) εξάμηνο σπουδών και προϋποθέτει την επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση των μαθημάτων του πρώτου (Α') και

δεύτερου (Β') εξαμήνου σπουδών. Οι φοιτητές πρέπει να απευθυνθούν σε διδάσκοντα που έχει αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ., να υποβάλουν πρόταση σχετικά με τον γενικό σκοπό της διπλωματικής εργασίας και ένα αδρό περίγραμμα του μεθοδολογικού σχεδιασμού με το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα. Όταν ο διδάσκων δεχτεί την πρόταση του φοιτητή και συμφωνήσει να αναλάβει την εποπτεία, οι φοιτητές οφείλουν να δηλώσουν στην Γραμματεία του Π.Μ.Σ. τον τίτλο της διπλωματικής εργασίας στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα μαζί με το όνομα του επιβλέποντα καθηγητή. Ύστερα από την αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας και ο προτεινόμενος επιβλέπων, η Συντονιστική Επιτροπή, ορίζει τον Επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο Επιβλέπων. Στη συνέχεια η Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής εγκρίνει τον Ορισμό των Τριμελών Επιτροπών και των Θεμάτων των Διπλωματικών Εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών. Ο τίτλος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να τροποποιηθεί κατόπιν αίτησης του φοιτητή και σύμφωνης γνώμης του επιβλέποντος προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

4. Εποπτεία

Ο Επιβλέπων και τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία:

- α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) της Ιατρικής Σχολής ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους,
- β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. της Ιατρικής Σχολής ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,
- γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,
- δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,
- ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Τα μέλη του διδακτικού προσωπικού που συμμετέχουν στην υλοποίηση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Ρευματολογία - Μυοσκελετική Υγεία» και ανήκουν στις παραπάνω κατηγορίες έχουν τη δυνατότητα να αναλάβουν την εποπτεία διπλωματικής εργασίας πάνω σε θέματα συναφή με το γνωστικό τους αντικείμενο και τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα, κατόπιν εκδήλωσης σχετικού ενδιαφέροντος από τους φοιτητές. Ο ρόλος του Επιβλέποντα είναι συμβουλευτικός: καθοδηγεί, υποδεικνύει τρόπους δράσης ή προτείνει διορθωτικές κινήσεις στις διάφορες φάσεις εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας. Ανεξάρτητα από τη συμβολή του Επιβλέποντα ο φοιτητής φέρει την αποκλειστική ευθύνη για το τελικό προϊόν της διπλωματικής εργασίας του. Η εποπτεία μιας διπλωματικής εργασίας δύναται να διακοπεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με πρωτοβουλία είτε του φοιτητή είτε του Επιβλέποντα. Το σχετικό αίτημα υποβάλλεται προς την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. και εγκρίνεται από τη Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής. Ο φοιτητής δεν μπορεί να ξεκινήσει την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας με άλλο μέλος ΔΕΠ, εάν δεν διακοπεί επισήμως η συνεργασία του με τον προηγούμενο Επιβλέποντα.

5. Διάρκεια

Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί σε διάστημα ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου. Ο χρόνος αυτός μπορεί να παραταθεί κατά ένα εξάμηνο με απόφαση του Επιβλέποντα, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος που θα υποβάλλει ο φοιτητής. Περαιτέρω παράταση προβλέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εγκρίνεται από τη Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής και δεν μπορεί να έχει διάρκεια μεγαλύτερη από ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο.

6. Δοκίμιο

Ο φοιτητής πρέπει να καταθέσει στον Επιβλέποντα γραπτό δοκίμιο, στο οποίο παρουσιάζονται αναλυτικά όλα τα στάδια σχεδιασμού και διεξαγωγής της μελέτης που διεξήγαγε. Το κείμενο αυτό έχει τη δομή και τη μορφή διπλωματικής εργασίας, με βάση τις προδιαγραφές του Οδηγού Συγγραφής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Συνολικά, η ενδεικτική έκταση του δοκιμίου ανέρχεται στις 10.000-20.000 λέξεις (50-100 σελίδες). Το περιεχόμενο του

δοκιμίου διπλωματικής εργασίας διαμορφώνεται αποκλειστικά από τον φοιτητή, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα σχόλια και τις παρατηρήσεις του Επιβλέποντα και αναγνωρίζοντας τη συμβολή τρίτων με παραπομπή στις βιβλιογραφικές πηγές, όπου και όπως προβλέπεται κάτι τέτοιο. Με την κατάθεση του δοκιμίου διπλωματικής εργασίας στον Επιβλέποντα, ο φοιτητής αποδέχεται ότι εργάστηκε μέσα στα πλαίσια των αρχών δεοντολογίας για την διεξαγωγή έρευνας και την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Ο φοιτητής πρέπει να αποστείλει το δοκίμιο της διπλωματικής εργασίας ως επισυναπτόμενο έγγραφο σε μορφή pdf με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση rheum.msk@gmail.com πριν από την προφορική υποστήριξη, προκειμένου να δρομολογηθεί η ακριβής ημερομηνία και ώρα της εξέτασης.

7. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται κατόπιν προφορικής υποστήριξης από τον φοιτητή ενώπιον Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία αποτελείται από τον Επιβλέποντα και άλλα δύο μέλη του διδακτικού προσωπικού που συμμετέχουν στην υλοποίηση του Π.Μ.Σ. «Ρευματολογία - Μυοσκελετική Υγεία». Η προφορική υποστήριξη των διπλωματικών εργασιών γίνεται εντός της διάρκειας των εξεταστικών περιόδων του χειμερινού εξαμήνου, του εαρινού εξαμήνου και του Σεπτεμβρίου. Η ακριβής ημερομηνία ορίζεται κατόπιν συνεννόησης του φοιτητή με τη Γραμματεία και τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Προϋπόθεση για τον ορισμό ημερομηνίας εξέτασης αποτελεί η προηγούμενη κατάθεση του δοκιμίου διπλωματικής εργασίας στον Επιβλέποντα και στα υπόλοιπα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Η προφορική υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας περιλαμβάνει σύντομη (διάρκειας περίπου 15') παρουσίαση των ερευνητικών στόχων, του μεθοδολογικού σχεδιασμού και των πορισμάτων της έρευνας από τον φοιτητή που καλείται επιπλέον να απαντήσει σε ερωτήσεις που μπορεί να υποβάλουν τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Η βαθμολόγηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται με αριθμητική κλίμακα (1 έως 10) και βασίζεται στα εξής κριτήρια: (α) ποιότητα του γραπτού δοκιμίου όσον αφορά το περιεχόμενο, τη δομή και τη μορφή, (β) επάρκεια του μεθοδολογικού σχεδιασμού και της πορείας διεξαγωγής της μελέτης, και (γ) ποιότητα της προφορικής παρουσίασης και επάρκεια των απαντήσεων του φοιτητή στα ερωτήματα των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Ο βαθμός της διπλωματικής εργασίας προκύπτει από τον μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Ο βαθμός αυτός καταχωρείται και συνυπολογίζεται στον γενικό βαθμό του μεταπτυχιακού διπλώματος του φοιτητή με βαρύτητα ανάλογη των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που προβλέπονται για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.

8. Αναγνώριση-Αρχειοθέτηση-Μητρώο

Ο βαθμός της διπλωματικής εργασίας καταγράφεται σε πρακτικό αξιολόγησης, το οποίο συντάσσεται και υπογράφεται από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής με την ολοκλήρωση της προφορικής υποστήριξης. Η καταχώριση της βαθμολογίας των φοιτητών στην Ηλεκτρονική Γραμματεία (My-Uni) γίνεται από τη Γραμματεία, η οποία παραλαμβάνει το πρακτικό εξέτασης της διπλωματικής εργασίας. Αφού ολοκληρωθεί η προφορική υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας από τους φοιτητές ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, προκειμένου να ολοκληρωθεί η φοίτησή τους και να λάβουν τον τίτλο σπουδών οι φοιτητές οφείλουν να αναρτήσουν υποχρεωτικά στο Ιδρυματικό Αποθετήριο «Πέργαμος» τις διπλωματικές τους εργασίες, σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ. Στο αρχείο «Οδηγίες καταχώρισης στο Ιδρυματικό Αποθετήριο "Πέργαμος"» περιλαμβάνονται οι σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες. Η Γραμματεία διατηρεί (α) ψηφιακό αρχείο με τα δοκίμια διπλωματικής εργασίας που εξετάστηκαν σε μορφή pdf, και (β) μητρώο σε φύλλο εργασίας τύπου excel με τα εξής στοιχεία: ονοματεπώνυμο και αριθμός μητρώου φοιτητή, τίτλος διπλωματικής εργασίας, όνομα επόπτη, ημερομηνία προφορικής υποστήριξης, βαθμός. Το μητρώο των διπλωματικών εργασιών είναι στη διάθεση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία» για απογραφικούς σκοπούς.

Γραμματεία ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»

Μονάδα Κλινικής Ανοσολογίας-Ρευματολογίας,
Β' Παθολογική Κλινική και Ομώνυμο Εργαστήριο,
Ιπποκράτειο ΓΝΑ, Βασ. Σοφίας 114, 115 27 Αθήνα
τηλ.: 213-2088516, Fax: 213-2088399,
e-mail: rheum.msk@gmail.com
website: <https://rheum-msk-health.med.uoa.gr>
